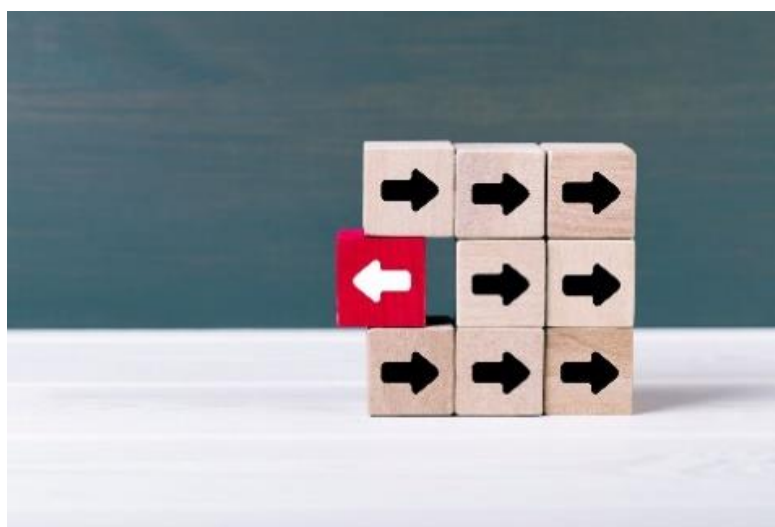

De dromen van

**11 interviews over hoe professionals en ervaringsdeskundigen
de toekomst van wonen, leven en zorg
voor kwetsbare mensen zien**

Oktober 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
De droom van Guido de Ruiter	4
De droom van Netty van Triest	6
De droom van Liesbeth Groeneveld	8
De droom van Marja van Leeuwen	10
De droom van Louis Aussen.....	12
De droom van Melanie Schmit.....	14
De droom van Aline Molenaar	17
De droom van Kitty de Laat	20
De droom van Rabia El Morabet Belhaj.....	22
De droom van Nyncke Bouma.....	25
De droom van Ruben de Ruiter	27
Colofon.....	29

Voorwoord

11x inspiratie voor een betere kwaliteit van leven

In 2020 startte ik met interviews rondom de vraag “Hoe zien professionals en ervaringsdeskundigen de toekomst van de kwaliteit van wonen, leven en zorg voor kwetsbare mensen? Wat zijn hun dromen en ideeën voor verbeteringen? En wat kunnen we van elkaar leren om de kwaliteit van leven te verbeteren voor mensen die het niet helemaal alleen redden?”

In iedere nieuwsbrief publiceerde ik een nieuw interview dat ik ook op mijn website plaatste.

Gedreven vanuit ervaring

Ik wilde vanuit verschillende invalshoeken verhalen optekenen rondom deze vraag. Mede gedreven door wat ik meemaak in mijn werk, maar zeker ook als ervaringsdeskundige. Ik ben de vader van Ruben die vanwege een complexe problematiek 7x24 uur intensieve ondersteuning van een zorgorganisatie nodig heeft.

Stroefheid

Wat mij in de zoektocht naar een goede woonplek voor Ruben opviel, is dat zorginstellingen denken en organiseren binnen hun eigen financieel gedreven zorgsysteem. Het systeem staat centraal en de mens moet daarin passen. Niet andersom. Dit maakt het bijna onmogelijk om hierin iets fundamenteels te veranderen. De dialoog tussen ons als verwanten en zorgorganisaties verloopt in de praktijk vaak stroef. Want tussen de systeemwereld en de leefwereld blijven grote verschillen bestaan. De financiering heeft zo zijn beperkingen.

Verbinden van leef- en systeemwereld

Nu, drie jaar en elf interviews later, is de interviewcirkel rond en eindig ik deze reeks met een interview met Ruben. De rode draad bij alle interviews is de enorme opgave om de leefwereld en de systeemwereld met elkaar te verbinden. We willen met z'n allen de leefkwaliteit van mensen met een beperking wel centraal stellen en verbeteren, maar het door onszelf gecreëerde systeem is een veelkoppig monster dat dat danig in de weg zit.

Een oproep aan ons allemaal

Er is dus nog een hoop te doen, en dat merken Ruben, alle anderen die afhankelijk zijn van professionele ondersteuning, en wij als verwanten dagelijks. Daarom de oproep: laat deze interviews een inspiratie zijn om ‘de bedoeling’ echt centraal te stellen en maak ‘de systemen’ daaraan ondersteunend.

Een beter leven voor kwetsbare medemensen

Hopelijk inspireren alle interviews – nu samengebracht in deze bundel – en dragen ze een heel klein beetje bij aan de grote doelstelling: het verbeteren van het leven van kwetsbare medemensen die het zonder ondersteuning niet redden. Mijn streven om daaraan bij te dragen stopt zeker niet. Ik ga met al mijn energie, enthousiasme en visie daarmee verder.

Guido de Ruiter,

Zelfstandig adviseur & procesmanagement wonen, zorg en welzijn, en ervaringsdeskundige

De droom van Guido de Ruiter

Februari 2020

“De bedoeling centraal zetten bij alles wat we doen en dat is de kwaliteit van het leven van kwetsbare mensen verbeteren”

Guido de Ruiter, zelfstandig adviseur procesmanagement wonen, welzijn zorg, en ervaringsdeskundige

Guido, hoe kom je op het idee voor deze interviewreeks?

"Allereerst word ik blij van kennis delen. Want samen kom je immers verder en los je vraagstukken op. De dromen en visies van anderen geven inspiratie. In deze reeks richten we ons met name op mensen met een verstandelijke beperking en psychisch kwetsbare mensen. Er gaat op dit moment terecht veel aandacht uit naar ouderen, maar ook psychisch kwetsbare mensen vragen extra aandacht."

Vertel eens wat meer over jouw eigen ervaringen

"Naast mijn werk op het terrein van wonen, welzijn en zorg, ben ik ook ervaringsdeskundige. Mijn zoon Ruben van 26 heeft complexe problematiek wat maakt dat hij 7x24 uur intensieve ondersteuning van een zorgorganisatie nodig heeft. Vanaf zijn 13^e jaar kon hij helaas niet meer bij ons thuis wonen. Hij heeft op veel verschillende plekken bij verschillende zorgorganisaties gewoond en daar ondersteuning en begeleiding gehad. Het was een enorme zoektocht in het zorgsysteem om bij zijn mogelijkheden en behoeften een goede plek te vinden. Ruben wilde vooral heel graag een eigen plekje waar hij zich terug kon trekken, en geen kamer in een groepswoning. Hij wil leuk werk waar hij zich nuttig en gewaardeerd voelt. En lekker voetballen bij zijn gezellige vertrouwde club."

Wat valt jou op in de ondersteuning?

"Wat mij in de zoektocht voor Ruben opviel, is dat zorginstellingen zó in hun eigen financieel gedreven zorgsysteem denken en organiseren. Het systeem staat centraal en de mens moet daarin passen. In plaats van dat de mens centraal staat en het systeem daaromheen organiseert! Dit maakt het bijna onmogelijk om hier iets fundamenteels in te veranderen. De dialoog hierover tussen ons als verwanten en de zorgorganisaties verloopt in de praktijk vaak stroef. Want tussen de systeemwereld en de leefwereld blijven grote verschillen zitten. De financiering geeft dus zo zijn beperkingen."

"Ook worden de begeleiders veel te veel in het systeem 'geduwd', met weinig ruimte om echt individueel maatwerk te leveren, ook al willen zij dat vaak wel. Terwijl het erom gaat wat iemand echt nodig heeft. We moeten de omslag maken van '*Waar past iemand in het systeem?*' naar '*Welke aanpak en ondersteuning draagt bij aan een betere kwaliteit van leven?*'"

Wat is jouw droom, jouw visie op hoe het anders kan?

"Mijn droom is dat we uitgaan van de mens zelf. Met z'n eigen capaciteiten en ondersteuningsbehoefte. Wat heb jij als individu nodig om een zo optimaal mogelijk en gelukkig leven te hebben? Maatwerk en uitzondering zou de regel moeten zijn. Ook mensen die het wat moeilijker hebben, moeten zelf zoveel mogelijk eigen regie hebben over hoe ze hun leven inrichten. De hulpverlening moet daar faciliterend en ondersteunend aan zijn."

"Mijn idee hiervoor? Zorg dat het individu echt centraal staat, en richt daar het zorgsysteem op in! Zowel qua organisatie als financiering. Organisatie overstijgende samenwerking, die nu door de wijze van financiering nauwelijks tot stand komt, is nodig om echt individueel maatwerk te kunnen leveren. Ondersteuning zou georganiseerd moeten worden rond de wensen van iemand. Het systeem zou een omslag moeten maken van 'gefinancierd ondersteund' naar 'individueel ondersteund'. Want ieder leven is een uniek leven."

De droom van Netty van Triest

Juni 2020

“Ik droom ervan om het leven van kwetsbare mensen te normaliseren”

Netty van Triest, kennisprogrammameider Een thuis voor iedereen bij Platform31

Netty, vertel eens over je werk

"Bij Platform31 ben ik themacoördinator wonen en zorg. Met ons team werken we aan vraagstukken van partners uit het netwerk. We onderzoeken wat effectief is in de praktijk en proberen professionals te voorzien van de kennis die zij nodig hebben om goed wonen te organiseren voor mensen met kwetsbaarheden. Zie ons als kennisleveranciers voor netwerken. Vanuit een partnerstrategie werken we samen met gemeenten, woningcorporaties en zorginstellingen en met 'wooninitiatiefnemers' en buurtinitiatieven in de wijk."

Wat drijft jou in je werk?

"Op haar 85-ste verhuisde mijn oma zeer tegen haar zin naar een verzorgingshuis. Het kon niet anders, maar het gevolg was dat ze verplant werd van het scharrelen rond de boerderij en op het land naar een dorpsleven wat ze haar hele leven had gehaat. Toen ik vervolgens werkte aan de eerste, kleinschalige dorpse woonzorgprojecten, had ik dus een duidelijk beeld voor ogen. Wat zou Fennechien hier van gevonden hebben, was er voldoende scharrelruimte?"

"Ik heb een fascinatie voor de onderwerpen langer thuis en weer thuis. Dat gaat niet altijd vanzelf, voor de betrokkene zelf niet, maar ook niet voor de partijen die aanbod leveren. Om een integraal aanbod of aanpak te leveren, bijvoorbeeld een woonvariant of een levensloopbestendige wijk, heb je twee vraagstukken op te lossen. Welk pakket van wonen, zorg en begeleiding heb je nodig? En welke financiers en partijen zijn nodig om dat pakket te leveren? Inhoud en proces trekken daarmee altijd samen op, het een kan niet zonder het ander. Het vergt veel stuurmanskunst en regie en een samenwerkingsverband van partijen die daar jarenlang van willen zijn. De complexiteit om dit voor elkaar te krijgen, wordt door buitenstaanders enorm onderschat. Want hoe moeilijk kan het zijn om bijvoorbeeld te zorgen voor een goede woning en afgestemde hulp voor mensen vanuit Beschermd Wonen naar de wijk? Nou heel moeilijk dus, als ik kijk naar de praktijk. Maar ook heel bevredigend als het lukt om werkafspraken in de wijk te maken voor een goede landing van mensen met psychische beperkingen."

Waar droom je van?

"Ik droom ervan om het leven van kwetsbare mensen te normaliseren. Dat kwetsbare mensen deel uitmaken van de samenleving, meedoen met de voetbalclub en niet met de activiteitenclub van de dagbesteding. Gewoon wonen in de wijk en daar de verbinding zoeken. Zelf ben ik bewindvoerder voor een bewoner van Beschermd Wonen. Gek genoeg is het helemaal geen gewoonte om je als nieuwe bewoner voor te stellen aan de burens of de burens uit te nodigen voor de jaarlijkse barbecue. Terwijl de instelling gevestigd is tussen een rijtje eengezinswoningen. Dan is het toch raar om geen contact te maken met je burens? Binnen de kortste keren heb je een onderscheid tussen 'wij en zij'. Terwijl veel mensen best open staan voor een praatje of contact. Het bewijs van de zelfredzaamheid van de samenleving zie je nu in 'coronatijd' volop om je heen. Veel mensen zijn ontzettend bereid om dingen met elkaar en voor elkaar te doen."

Hoe zorg je voor die verbinding?

"Door het accent in beleid op 'weer thuis', wonen steeds meer mensen met beperkingen zelfstandig. Deze beperkingen maken het vaak moeilijk om je huis uit te komen of om contact te leggen. Terwijl we weten dat een goed sociaal netwerk de zelfredzaamheid van mensen sterk vergroot. Op het domein wonen kan je veel doen. Aan de ene kant de mensen die samen willen wonen vooral faciliteren in die wens. En aan de andere kant met de opdracht aan de slag gaan om de mensen te helpen die niet vanzelfsprekend onderdeel zijn van een gemeenschap."

Vertel eens meer over de rol van de buurt

"Meer dan 500 burgerinitiatieven in Nederland organiseren activiteiten en verbinden mensen. Hen kunnen we versterken door het werk van professionals daarop te laten aansluiten. Als burgers een grotere rol gaan spelen, houden we aan de andere kant voldoende personeel en geld over voor de echt kwetsbaren. Zeker in een corporatiewijk is het leven van huurders niet altijd zo vrolijk. De leefbaarheid staat daar onder druk en er is stut en steun nodig van een professional die kan helpen en coachen. Vanuit onze netwerkrol zien we mooie voorbeelden ontstaan van sociale verbinding. Tussen bewoners, maar ook met professionals. En zoals de Hengelose gebiedscoalitie benadrukt: wij hebben twee bouwstenen nodig, eentje van bewoners en eentje van professionals, en samen lukt het."

Wat wil je gemeenten meegeven?

"Een gemeente heeft samen met partners, zoals corporaties, zorg- en welzijnsorganisaties en bewoners, veel instrumenten in handen om te werken aan een gebiedsgerichte aanpak en een goede inclusieve wijk. Er zijn prachtige burgerinitiatieven en buurtorganisaties in wijken en dorpen die naast contact en activiteiten ook zorg en dienstverlening organiseren. Er is veel potentieel om professionele hulp en dienstverlening aan die burgerinitiatieven vast te knopen. Deze initiatieven moeten als vanzelfsprekend gesteund worden en niet met eenmalige subsidies. Het moet een structurele beweging zijn, waarbij die initiatieven niet steeds bezig moeten zijn met het volgende subsidiepotje en allerlei regels. Dit vraagt ook wat van burgerinitiatieven om te werken aan hun eigen organisatie en eigen businesscase. "

"Vastgoed kan een motor zijn voor maatschappelijke waarde, doordat je kan bouwen aan betekenisvolle woongemeenschappen. Maar ook door huurders actief te verbinden aan een wijk economie of een buurtbedrijf die een buurtbeheer levert, een veegdienst, groenvoorziening."

Welke rol zie je voor zorgorganisaties?

"De zorgverlening en begeleiding is nu gekoppeld aan een individueel persoon. Hoe mooi zou het zijn als we individuele budgetten voor een deel vrijmaken voor gemeenschapsopbouw? Dus laat zorgorganisaties niet alleen individuele hulp bieden, maar juist ook ondersteuning aan netwerken. Voor de financier van verzorging en begeleiding, gemeente en verzekeraar, is de uitdaging om financiering van gemeenschapsopbouw mogelijk te maken. Innovatie bereik je door ruimte te bieden, experimenten mogelijk te maken. "

Wat blijft jou motiveren in je werk?

"Hoe we potentieel kunnen aanboren en de kracht in mensen zelf. Daardoor blijf ik het ontzettend interessant vinden. En wat mijn werk ook bijzonder maakt, is dat ik steeds maar innovatieve kwartiermakers blijf tegenkomen met de meest prachtige ideeën."

De droom van Liesbeth Groeneveld

Oktober 2020

“Ik droom van wijken waar mensen zonder barrières kunnen wonen”

Liesbeth Groeneveld, bestuurder van Woonkracht10 en toezichthouder bij drie organisaties in het maatschappelijk middenveld

Wat drijft jou in je werk?

“Als ‘corporatiedier’ ligt mijn hart bij de kwetsbare doelgroepen. Niet alleen bij ouderen en mensen die hulpbehoevend zijn, maar bij alle mensen die een steuntje in de rug nodig hebben. Ooit hielp ik huurders met het invullen van huursubsidieformulieren, nu – dertig jaar later – span ik me als corporatiebestuurder in voor hun woonbelangen.”

“Door alle jaren heen heeft de zorg als sector steeds opnieuw mijn pad gekruist. Zo hebben we met verschillende partijen al in 1995 een integraal woon-, zorg- en welzijnstrefpunt in Hellevoetsluis opgezet. Dat was voor die tijd heel vernieuwend. Juist bij dat soort projecten en samenwerkingen voel je echt waar je passie ligt.”

Wat is jouw droom als je kijkt naar de kwaliteit van wonen, leven en zorg voor kwetsbare mensen?

“Mijn droom is dat mensen gewoon kunnen wonen en leven waar ze willen. Kwetsbare mensen die willen samenleven met gelijkgestemden op een plek waar hulp beschikbaar is, zouden zonder barrières ergens moeten kunnen wonen. Nu lopen ze tegen allerlei inkomensstoetsen, woonruimteverdelingsregels en wachtlijsten aan. Ik vind juist dat je veel meer moet kijken naar leefstijlen en wensen, in plaats van naar inkomens, regels, wetten en andere belemmeringen.”

Hoe zou je die droom kunnen waarmaken?

“Gebaseerd op mijn ervaringen door de jaren heen ben ik een groot voorstander van integrale samenwerking bij gebiedsontwikkeling. Ga uit van een buurt en wijk waar hoogwaardig gerenoveerd moet worden of waar de sloop-nieuwbouwplannen al op tafel liggen. En zoek, nog voordat de stedenbouwkundige aan de slag gaat, eerst de samenwerking op met zorg- en welzijnsorganisaties, gemeente en mogelijk met de huidige en toekomstige bewoners – jong en oud. Hoe zou de buurt er voor hen moeten uitzien?”

“Met zo’n integrale aanpak kom je tot een wijk waar iedere doelgroep – gezinnen, starters, ouders, jongeren met begeleiding – lekker kan wonen en leven in verschillende woningen van verschillende prijsklassen. Juist dan kom je tot wijken waar gelijkgestemden elkaar ontmoeten. Waar familie en vrienden dicht bij hun naasten kunnen wonen. En waar mensen met een verstandelijke beperking ‘gespikkeld’ (verspreid over wijken en complexen) zelfstandig kunnen wonen met óók zorg en welzijn dichtbij die hen kan ondersteunen in hun zelfredzaamheid.”

“Belangrijk is wel dat we die wijken niet weer met allerlei verdeel- en inkomensregels belasten. Corporaties zouden daarin veel meer flexibiliteit moeten krijgen. Heb je een hoger inkomen, dan betaal je een hogere huur. Verdien je minder, dan betaal je minder.”

Naast intramuraal en gespikkeld wonen zie je steeds vaker een tussenvorm ontstaan voor mensen die zorg nodig hebben. Daarbij wonen zij geclusterd, maar zijn zorg en wonen wel gescheiden. Hoe kijk jij daartegenaan?

“Dat is juist mijn stokpaardje. Je voelt aan alles dat er behoefte is aan nieuwe vormen van wonen. Ik zou bijvoorbeeld graag het groepswonen 3.0 introduceren. Niet het groepswonen van vroeger met een gedeelde huiskamer, maar groepswonen waarbij iedereen zelfstandig woont en elkaar toch kan treffen. Er is grote behoefte aan deze vorm van wonen, zowel onder jongeren als onder ouderen.”

“Een speciale woonvorm vraagt uiteraard om speciale woningen en complexen. De uitdaging is wel om die zo te bouwen dat we de flexibiliteit houden om ze transformeren, wanneer de woon- en zorgwensen in de toekomst veranderen. Hierbij moeten we ons samen inspannen voor de bekostiging van ontmoetingsplaatsen, van ingerichte recreatiepleinen tot koffiecorners.”

De ontwikkeling van ‘jouw droomwijk’ begint met een integrale samenwerking tussen partijen in het maatschappelijk middenveld. Wat is er nodig voor een succesvolle samenwerking?

“Voor mij staat voorop dat er binnen een stuurgroep feminiene eigenschappen moeten zijn. Niet dat het allemaal vrouwen moeten zijn, maar de nadruk moet liggen op verbinden, empathie en begrip voor de positie van de ander. Niet alleen voor je eigen gewin en succes gaan, maar ook durven inleveren. Samen gaan voor de gemene deler – daar draait het om. Wat mij betreft gelden die feminiene eigenschappen niet alleen voor de maatschappelijke partners, maar ook voor de gemeenten, stedenbouwkundigen en projectontwikkelaars die aan het project werken.”

“Verder is binnen de stuurgroep slagkracht van groot belang. Je moet bouwen vanuit een gedeelde visie op de wijk en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Je hebt commitment nodig: ‘Zo gaan we het doen!’. Ook moet je samen naar de financiën kijken. Kun je door ‘ontschotting’ bijvoorbeeld de financiële stromen beter op elkaar laten aansluiten?”

“Medebepalend voor het succes is overigens wel de omvang van je ontwikkelingsgebied. Als dat gebied te groot en te complex is, loop je snel met z’n allen vast. In Papendrecht, waar we nu naar een nieuwe wijkaanpak kijken, is het gebied klein genoeg om genoeg slagkracht te behouden. We willen het project daar een eerste kleine parel laten zijn, waarvanuit we grotere cirkels kunnen trekken.”

Welke rol zie je voor de gemeente weggelegd in het bouwen aan droomwijken?

“Als samenwerkingspartner hebben we de gemeente hard nodig. Niet alleen vanuit haar faciliterende rol, maar ook voor de versoepeling van de wet- en regelgeving, zodat er meer flexibiliteit komt in huur, koop, huurprijsklassen, woonruimteverdelingsregels en al dat soort barrières.”

“Maar misschien nog wel de belangrijkste taak van de gemeente is haar luisterende rol. Mijn oproep: ‘Obedientia’. Luister vooral naar de mensen die actief zijn in die buurten en wijken. Zij weten precies wie er nu wonen en weten wat er nodig is.”

De droom van Marja van Leeuwen

Maart 2021

“Ik droom van woonvormen waar mensen met en zonder indicatie (voor woon en/of leefondersteuning) samen de verantwoordelijkheid nemen voor de kwaliteit van leven”

Marja van Leeuwen, directeur-bestuurder bij RIBW Fonteyenburg

Hoe kijk jij naar de huidige kwaliteit van wonen, zorg en ondersteuning?

“Als ik specifiek kijk naar de RIBW's, waar we zorg leveren aan mensen met een psychische kwetsbaarheid, vind ik de kwaliteit van wonen momenteel onder de maat. Ergens in de jaren '70 begonnen we met groepswonen. Een heleboel van die huisvesting is nog steeds hetzelfde. Met alleen maar slaapkamers en een gezamenlijke huiskamer, een gezamenlijke keuken en gezamenlijk sanitair.”

“Die mensen moeten op z'n minst eigen sanitair en een pantry voor een kookplaat en waterkoker hebben. Als mensen verantwoordelijk zijn voor hun eigen omgeving die niet gebruikt wordt door anderen, komen ze in een positieve cirkel terecht. Mensen dragen meer zorg voor hun eigen woonomgeving.”

“Een beter woonklimaat is ook goed voor het begeleidingsklimaat. Het betekent dat we mensen veel meer in hun eigen domein kunnen begeleiden. Dat doet meer recht aan het leven, zoals dat ook in de samenleving gewoon is.”

En hoe vind je dat de zorg en ondersteuning in Nederland geregeld is?

“Met de stelselwijziging van AWBZ naar WMO en de decentralisatie hebben we in 2015 op sommige onderdelen het kind met het badwater weggegooid. Ik sta achter de gedachte dat zorg dichtbij wordt geleverd en zo lokaal mogelijk wordt georganiseerd. Maar je ziet per gemeente grote verschillen in financiering en subsidie, in aanbestedingskeuzes en in verantwoordingseisen. De bureaucratie is enorm toegenomen. Dat kost allemaal geld en dat gaat niet naar de zorg. Dat vind ik jammer.”

“Weer terug naar centraal klinkt wat kort door de bocht, maar het zou mooi zijn als er een landelijk raamwerk is, waarbinnen we kunnen opereren. Met gelijke kwaliteitsstandaarden, met gelijke financiering, zodat er geen verschillen ontstaan tussen gemeenten. Waar we zeker ook naar moeten kijken, is de rol van gemeenten. Zij kijken nu niet alleen naar de vraag wélke zorg en ondersteuning moet worden geleverd, maar ze houden zich ook bezig met hóé de zorg wordt geleverd. Daardoor zijn ze op sommige onderdelen geen bestuurlijke maar bijna een uitvoeringsorganisatie.”

Behalve die aanpassingen in het stelsel – zou je ook de opleiding en aansturing van medewerkers kunnen verbeteren?

“Een van de positieve kanten van de stelselwijziging, decentralisatie en Participatiewet is dat we bewegen van het 'zorgen voor' naar het 'zorgen dat'. De curricula van de hogescholen en ROC's zijn sinds 2015 weliswaar aangepast, maar er komen nog steeds jonge mensen af die vol in de 'zorgen-voor-stand' staan. Dat moet anders. Niet dat we het 'zorgen voor' moeten weggooien: het is een bandbreedte waarbinnen mensen zich bewegen. Voor sommige mensen moet je zorgen.”

“De overstap van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’ moet ook binnen de organisatie bekliven. Wanneer ik als bestuurder voor mijn managers ga zorgen, gaan zij op hun beurt zaken bij hun medewerkers afvangen. Stuur ik op resultaat, dan zullen zij hun medewerkers eveneens op zo’n wijze benaderen: ‘Wat zijn de verwachtingen?’, ‘Waarom heb je die niet gehaald?’ en ‘Hoe zorg je dat je dat resultaat wel behaalt?’ Zo zouden medewerkers dat ook met hun cliënten moeten doen. Binnen Fonteynburg kijken we naar instrumentarium en methodieken om dat nog meer te ondersteunen, maar ook de inrichting van onze huizen kan hieraan bijdragen.”

Wat is jouw grote droom voor de zorg?

“Mensen zijn zoogdieren. We hebben behoefte aan nabijheid, aan ‘zijn’. Al in de prehistorie leefden mensen in stammen. En ook nu zijn we nog steeds geneigd om een stamverband op te zoeken. Juist dat zou ik ook onze huisvesting terug willen zien. Dat er een mogelijkheid is tot communitybuilding. Ik loop wel eens door zo’n oud hofje met van die leuke kleine woningen en dan denk ik: het zou toch geweldig zijn als we hier mensen van verschillende pluimage door elkaar heen laten wonen. Niet alleen een hofje voor mensen met een indicatie, maar een hofje waar mensen – met of zonder psychische kwetsbaarheid – een gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen voor de kwaliteit van leven. Het zou fantastisch zijn als we zo kunnen bouwen.”

“Dat is overigens makkelijker dan gezegd. De moeilijkheid zit ‘m bijvoorbeeld in de zorgexploitatie. Krijg je met zes cliënten de business case wel rond? Een andere horde: je kunt mensen niet zomaar dwingen om iets met elkaar te ondernemen. Wil je zo’n community starten, dan moet je gemotiveerde mensen zo ver zien te krijgen dat ze daar met elkaar gaan wonen en er samen wat van maken.”

Wie zijn er nodig om je droom te realiseren?

“Dat zijn de financiers met lef, de corporaties met lef, gemeentes met lef en bestuurders met lef. Het maakt eigenlijk niet uit welke organisatie je erbij betreft, maar lef is belangrijk om het een keer anders te doen.”

“Natuurlijk ontmoet ik genoeg partijen die enthousiast zijn over het idee, maar er zijn nog zoveel andere groepen waar heel veel druk zit. Jongeren en ouderen hebben huisvesting nodig. Verder lopen we aan tegen een gebrek aan ruimte om te bouwen, maar ook tegen de bereidheid om voor deze groep mensen huisvesting te realiseren. Niet alle gemeentes zijn verantwoordelijk voor het huidige Beschermd Wonen, wat betekent dat niet alle gemeentes de noodzaak van huisvesting voor deze groep als prioriteit zien.”

Wat is jouw rol daarin?

“Als bestuurder zie ik mezelf verantwoordelijk om in gesprekken een ingang te vinden, om het idee te bespreken, om het in te masseren. Ik weet: het is een weg van de lange adem, maar het is nodig om iets in beweging te zetten. Daarbij voel ik me gesteund door Valente, de brancheorganisatie die een samenvoeging is van de oude maatschappelijke opvang, de RIBW-alliantie en de Vrouwenopvang. Als branche moeten we – vind ik – nog meer de regie pakken en de veranderingen voor zijn. Stap voor stap bewegen we daarnaar toe.”

“Bij RIBW Fonteynburg zien we graag dat mensen er nog meer bij horen, er nog meer toe doen en nog meer bijdragen. Die visie verwerkelijken we graag samen met de branche, onze maatschappelijke partners en alle naasten om de cliënt heen.”

De droom van Louis Aussen

Juni 2021

**“Je leeft al met een beperking.
Waarom zou je dan ook nog eens beperkt moeten wonen?”**

Louis Aussen, directeur van Marge architecten

Zo'n twaalf jaar geleden zette je met twee ouderstellen de stap naar een woonvoorziening voor jullie kinderen. Twee jaar geleden werd jullie droom werkelijkheid. Waarom een ouderinitiatief?

“Als ouders wilden we absoluut de regie behouden. Gaat je kind naar een instelling, dan gaat het geïndiceerde zorggeld van je kind in een blackbox – voor de volle 100% – en dan bepalen zij wat ermee gebeurt. De regie en zeggenschap is volledig overgenomen door de instelling. Daarom hebben wij gezegd: wij gaan het zelf doen. We hebben zelf een programma geformuleerd, zelf een locatie gezocht – ik heb weet-niet-hoeveel situaties bekeken – en zelf de stenen gerealiseerd.”

“En nu kopen we ook zelf de zorg in bij Woondroomzorg. Die bieden zorg toegespitst op ouderinitiatieven en hebben speciaal voor ons een Delfts team samengesteld. Naast de reguliere zorg voor een vast bedrag zorgen zij ook voor persoonlijke begeleiding als dat nodig is. Die extra uren halen we uit het PGB. En dan blijft er nóg ruimte over voor hobby's en bijvoorbeeld een vakantie.”

“Het is te gek als je gewoon goede mensen in de zorg hebt en er is vertrouwen. En het belangrijkste is: De ouders meer betrokken en bepalen wat er gebeurt. Natuurlijk komt het voor dat soms het belang van eenieders kind groter is dan dat van het collectief, maar binnen TOV gaat dat eigenlijk heel goed. ”

Wat is jouw woondroom voor mensen met een verstandelijke beperking?

“Wat mij betreft verdient iedereen zo'n woonvoorziening als mijn zoon. Kleinschalig, ingebed op een mooie plek in de stad en met voorzieningen daaromheen. Ik wil af van het idee dat deze mensen blij mogen zijn dat ze in zo'n appartement mogen wonen, omdat ze 'niet productief' zouden zijn. Je zult maar voor de rest van je leven op 30 m² moeten wonen! Je leeft al met een beperking, waarom zou je dan ook nog eens beperkt moeten gaan wonen?”

“Ik ben juist van mening dat deze mensen een zelfstandige woning met een extra kwaliteit moeten krijgen als compensatie van hun beperking. Bij TOV is dat bijvoorbeeld de gemeenschappelijke ruimte, de buitenruimte en de mooie plek in de stad. Ik moet er niet aan denken dat mijn zoon ergens alleen op een flatje zou wonen, zonder gemeenschappelijk ruimte. Nu is hij na zijn werk samen met anderen. En is het nog een leuke bonte verzameling van mensen ook.”

Zou je kunnen zeggen dat TOV een goed voorbeeld van integratie is?

“Kijk, ik ben een groot voorstander van inclusie en integratie. En ik kan niet anders zeggen dan dat TOV echt deel uitmaakt van deze nieuwbouwwijk. Maar nog mooier zou het zijn als je binnen een gebouw meer differentieert. We differentiëren wel in de stad, maar ouderen wonen hier, en mensen met een beperking wonen daar. Laten we de schotten slechten en binnen één gebouw bijvoorbeeld twintig mensen zonder en twintig mensen met een indicatie samenbrengen.”

Wat vind jij een essentiële eigenschap voor architecten die woonvoorzieningen voor mensen met een verstandelijke beperking ontwerpen?

“Behalve op je expertise ben je als architect bij dit soort projecten aangewezen op je inlevingsvermogen. Als vader van Bonno ben ik niet alleen architect maar ook ervaringsdeskundige. Dat praat stukken makkelijker. Ik ben nu ook betrokken bij een ouderinitiatief voor mensen met autisme. Op zich kende ik die doelgroep niet, maar dankzij twee medebewoners van Bonno ben ik er wel mee vertrouwd. Dat heb ik vertaald naar een prikkelarm en overzichtelijk gebouw: bij binnenkomst zie je meteen hoe het in elkaar zit.”

“Daarnaast vind ik het belangrijk om bewust náást de eindgebruikers en ouders te gaan staan. Natuurlijk heb je te maken met een woningcorporatie als opdrachtgever, maar ik trek zoveel mogelijk samen met de ouders op om een kwaliteit neer te zetten. Dat betekent ook dat je soms de strijd moet voeren met de gemeente en de buurt die vindt dat het allemaal anders moet. Maar mijn solidariteit ligt aan de zijde van bewoners en hun ouders.”

Wat zou je aan grotere zorginstellingen willen meegeven?

“Neem het ouderinitiatief als voorbeeld. Zet die appartementen met extra kwaliteit neer – liefst op een te gekke plek. Probeer een organisatievorm te vinden waarbij die invloed van ouders en bewoners gegarandeerd is. En zeg niet alleen dat je klantgericht werkt, maar doe het ook.”

“Je moet alles kunnen downscalen. En dat is zo mooi aan het ouderinitiatief. Het draait er enkel en alleen om de driehoek van bewoners, ouders en begeleiding. Die verantwoordelijkheid en die betrokkenheid van ouders zie je nergens anders. Er is niemand zo gemotiveerd om het zo te organiseren voor onze kinderen dan wij als ouders. Maak daar gebruik van!”

De droom van Melanie Schmit

November 2021

“Geef hulpverleners de ruimte en het vertrouwen en breng de liefde terug in de zorg”

Melanie Schmit, voorzitter en projectleider van het platform Housing First Nederland en programmamanager Housing First LIMOR (landelijke Instelling voor Maatschappelijke Ondersteuning en Rehabilitatie)

Je bent een vurig pleitbezorger van het gedachtegoed van Housing First. Hoe ben je daarmee in aanraking gekomen?

“Tijdens mijn jaren als begeleider in de maatschappelijk opvang deed ik ervaring op in het werken met dakloze mensen. Ik merkte al snel dat de manier waarop ik het begeleiden altijd had gezien, niet strookte met wat ik aantrof in de praktijk. Het viel mij op dat wanneer je dakloos raakt, dat anderen ineens over jou gaan beslissen. Op een gegeven moment ging dat knellen en besloot ik een opleiding tot manager te volgen om meer invloed te hebben. In twee doorstroomvoorzieningen heb ik als manager de regels de deur uitgedaan om cliënten weer als capabele volwassenen te behandelen. Dat gaf een tijdje voldoening, maar zo’n voorziening bleek toch een beperkend systeem te zijn. Van doorstroom was nauwelijks sprake.”

“Toen kwam het verzoek of ik het net gestarte Housing First-team in Den Haag wilde overnemen. Dat was liefde op het eerste gezicht. Mensen bij wie al het andere al was mislukt, kregen gewoon direct een woning. En wat mij bijzonder trof: hulpverleners en deelnemers gingen daar totaal anders met elkaar om. Ik zag een ontzettend warme relatie die gelijkwaardig was – met rust, tijd, aandacht en liefde.”

“Als je spreekt over liefde in zo’n professionele verhouding, klinkt dat misschien raar, maar zo ervoer ik het wel. En dat is ook de kracht van Housing First: je gaat van professionele afstand naar professionele nabijheid. Nu maak ik al tien jaar deel uit van de Housing First-familie en proberen we wereldwijd de olievlek uit te breiden. De helft van de week doe ik dat voor het platform Housing First Nederland, dat zich richt op belangenbehartiging, advisering, training, onderzoek en kennisuitwisseling.”

Wat is jouw droom om de kwaliteit van leven van kwetsbare mensen te verbeteren?

“Mijn droom is dat we het recht op wonen centraal stellen. Als eerste moeten we ervoor zorgen dat er voldoende, betaalbare huisvesting is. Vandaaruit ondersteunen we mensen richting herstel, gebaseerd op professionele nabijheid en gelijkwaardigheid. In mijn overtuiging – en vanuit mijn ervaring – is dat goed voor iedereen: voor de mensen waarover het gaat, voor de hulpverleners en voor de maatschappij.”

Steeds meer organisaties gaan met Housing First aan de slag. Hoe gaat zo'n organisatie om met de transitie van professionele afstand naar professionele nabijheid?

“Organisaties raken met name enthousiast over Housing First, omdat de resultaten zo goed zijn. We halen een 85% score en dat is megahoog, zeker wat deze groep betreft. Al snel kan een Housing First-team als een soort van start-up binnen een klassiekere organisatie aan de slag. Ze krijgen alle ruimte om het helemaal op hun eigen manier te doen, los van alle protocollen. Dan zie je zo'n team tot grote hoogte stijgen met goede resultaten.”

“Maar helaas komt er dan vaak een omslagpunt, waarop gemeente, zorgorganisatie en woningcorporatie alles meer willen reguleren. De gemeente wil van projectsubsidie over naar het generieke indiceringssysteem, de zorgorganisatie wil overal hetzelfde beleid voeren en de corporatie wil dezelfde zorgcontracten als met andere zorgpartijen. Dat is jammer, want Housing First werkt juist zo goed als je hulpverleners de ruimte en het vertrouwen geeft om dat modelgetrouw te doen.”

Je hebt het over een score van 85%. Werkt Housing First ook voor mensen met een ernstige psychiatrische of licht verstandelijke beperking? Immers, hoe je zo ook begeleidt, die beperking blijft.

“Bij Housing First richten we ons juist op de meest complexe groep. En ja, daarbinnen komen we ook mensen met een actieve verslaving, psychiatrische problemen of een licht verstandelijke beperking tegen. Dat is precies de groep die het vaak niet redt in opvangvoorzieningen, omdat ze onaangepast gedrag vertonen of omdat ze erg kwetsbaar zijn. Ik zeg daarom wel eens: als Housing First voor die groep werkt, dan werkt het voor bijna iedereen. Ik moet overigens wel realistisch zijn. Een 85% score is hoog, maar er is ook een groep die meerdere kansen nodig heeft.”

Aan Housing First hangt een prijskaartje. Hoe verkopen jullie dat aan wethouders van financiën die sowieso al zien dat er veel geld naar de zorg gaat?

“Niet iedereen heeft deze intensieve vorm van zorg nodig. Er zijn mensen met mindere problemen die nog niet dakloos zijn. En ook mensen die wel dakloos zijn maar met minder problemen. Die hoeven niet een heel Housing First-pakket te ontvangen. Tegelijkertijd nodig ik de wethouders graag uit om eens terug te rekenen hoeveel sommige mensen nu al niet gekost hebben.”

“Bij Housing First is in veel gevallen het aantal begeleidingsuren aan het eind nog maar minimaal. Als mensen zich niet goed voelen, moeten ze ons kunnen bellen. Dan ben je er weer op tijd bij. De langdurige betrokkenheid zorgt voor het duurzaam effect. Dat is altijd nog goedkoper dan dat continue terugkomen in de nachtopvang en al die instanties van justitie tot crisisdienst die ermee bezig gaan. Er zijn zoveel maatschappelijke kosten als iemand niet gehuisvest wordt. Dat weegt niet op tegen de kosten van Housing First.”

Stel, je zou drie maatregelen mogen nemen, in Nederland om de kwaliteit van leven van kwetsbare mensen en de ondersteuning aan hen te verbeteren. Welke zouden dat zijn?

“In de eerste plaats wil ik dan een landelijke bekostiging voor Housing First afspreken. En dan zou ik gaan voor een resultaatbekostiging: wij krijgen alle regelruimte en vrijheid, en de overheid krijgt de garantie dat bijvoorbeeld 75 van elke 100 mensen na één of twee jaar nog in hun woning wonen. Lukt dat, dan gaan we door met de volgende groep. Dat kunnen we direct invoeren. Een pilot is niet nodig, want we weten dat het werkt.”

“Ten tweede zou ik een groter aantal woningen toewijzen aan dakloze mensen. Dat is een politiek impopulair besluit, maar wachten op een woning met een dak boven je hoofd, vind ik echt iets anders dan erop wachten als je op straat of in de opvang woont.”

“Derde veranderpunt is dat we niet meer naar de situatie kijken als het falen van de persoon, maar als het falen van beleid. De manier waarop we met dakloze mensen omgaan, en het hele systeem en de hulpverlening daaromheen, zijn behoorlijk vernederend en doen afbreuk aan de eigenwaarde van mensen. Wij kijken altijd door de bril van ‘wat is er met je gebeurd?’ in plaats van ‘wat is er mis met je?’. Dat maakt zo’n wezenlijk verschil over hoe iemand zich voelt over zichzelf.”

Vraagt Housing First ook niet om een transformatie van de hulpverleners?

“Natuurlijk moeten ze anders gaan denken en werken, maar ik denk vooral dat het aan de randvoorwaarden ligt. Bij ons krijgen hulpverleners alle ruimte om het op hun eigen manier te doen. Dat is heel anders dan een situatie waarin ze maar één uur per week hebben en hun productie moeten halen. Daar gaat een verkeerd signaal vanuit.”

“Hulpverleners doen dit werk niet, omdat ze zo houden van regelgeving, protocollen, arrangementen en aanbestedingen. Geef ze de ruimte en het vertrouwen om het te doen zoals zij dat het liefste doen en op basis van wat zij goed achten. Door te overreguleren, krijgen ze te weinig ruimte voor vakmanschap.”

Housing First richt zich nu op daklozen. Zouden jullie ook een bijdrage kunnen leveren aan mensen die nu in een beschermd-wonen- of GGZ-setting wonen en daar ongelukkig zijn?

“Ik denk dat onze manier van werken sowieso goed werkt bij mensen die een vrij intensieve en flexibele vorm van ondersteuning nodig hebben. Dat zie je ook in Amsterdam waar ze de hele Housing First-filosofie tot stedelijk beleid hebben gemaakt. Mensen gaan daar bijvoorbeeld vanuit een intramurale setting in de wijk wonen.”

“De droom van ons platform is dat Nederland een land zonder dakloosheid wordt, waar iedereen een thuis heeft én de ondersteuning om dat te behouden. Ik zou dan ook heel graag zien dat Housing First overal wordt geïmplementeerd en steeds breder in het zorgdenken komt. Dus niet alleen voor de allerswaarste groep. Wat dat betreft verspreiden we het Housing First-virus graag over andere vormen van hulpverlening.”

De droom van Aline Molenaar

Maart 2022

“Niet pappen en nathouden, maar goed kijken naar behoeften en ontwikkelmogelijkheden”

Aline Molenaar, oprichter en directeur van Per Saldo, belangenvereniging van mensen met een persoonsgebonden budget

Je bent enorm gedreven in je werk. Waar komt die gedrevenheid vandaan?

“Als je een visuele beperking hebt, hoor je al van kinds af aan wat je allemaal niet kunt. Zelf had ik daar geen boodschap aan, maar veel mensen met een beperking gaan erin geloven. Daardoor worden levens van mensen afgesneden. Dat is het ergste wat je iemand kunt aandoen. Iemand heeft al beperkingen en dan gaat de omgeving daar nog eens beperkingen bovenop leggen.”

“Ik kan er soms slecht van slapen als ik individuele verhalen hoor. Dat iemand het ene jaar nog een betaalde baan heeft en een aantal jaren later volledig is afgezakt en op het niveau van een 3-jarige functioneert, alleen omdat iemand niet begrepen wordt. Volgens sommigen moet je erboven staan, maar ik ben blij dat mij dat nog steeds heel veel doet.”

Wat is jouw visie op de huidige kwaliteit van ondersteuning voor mensen met een levenslange beperking?

“Ik vind de huidige kwaliteit heel slecht. Eigen regie is nu alleen voorbehouden aan mensen met een pgb. Dat zou voor veel meer mensen mogelijk moeten zijn. En zelfs die eigen regie voor budgethouders wordt nu al vaak teruggedrongen en beknot. Wat dat betreft heeft die decentralisatie ons niet veel goeds gebracht. Niet dat het allemaal bij de zorgkantoren zo goed was, maar bij de gemeenten is het nog te vaak slechter.”

“Ouderen, kinderen en mensen met een beperking – iedereen wordt over één kam geschoren. Je kunt daar niet dezelfde ambtenaren voor inschakelen. Daar is specifieke deskundigheid voor nodig. Wat houdt de beperking precies in? Wat betekent het voor de omgeving? Wat zijn de mogelijkheden? Juist dát boven water krijgen, is een kunst en een kunde. Als je ziet, hoe snel er van medewerkers wordt gewisseld in de toegang naar de hulpverlening, kun je die kennis nooit opbouwen.”

“Zelf heb ik een aantal chronische ziekten. Dat is voor de toegangsmedewerker die ik heb gesproken, echt niet te snappen. Soms moet ik de naam van de ziekte nog spellen. Hoe kun je dan in een gesprek met elkaar vaststellen wat ik nodig heb?”

Wat is jouw grootste droom voor mensen met een beperking?

“Ik wil dat we mensen met een levenslange beperking als gelijkwaardige mensen zien. Dus niet alleen pappen en nathouden, en zorgen dat de boel niet ontploft en escaleert, maar juist kijken naar hun behoeften en mogelijkheden.”

“Dat moeten we vooral ook doen vanuit een integrale blik. Er wordt te vaak alleen gekeken naar zorg en ondersteuning, maar het gaat net zo goed over onderwijs, over werk, over vrije tijd, over relaties aangaan en onderhouden. Ik wil dat mensen zich op al die terreinen kunnen ontwikkelen. Mensen kunnen nog heel veel erbij leren en misschien gaat dat heel langzaam, maar ze kunnen dat wel. Daar is nu geen tijd en aandacht voor.”

“Datzelfde geldt ook voor wonen. Waarom zou je mensen in een groep zetten als dat niet bij hen past? Andersom moeten we bijvoorbeeld ook niet doorslaan in zelfstandigheid. Voor de een werkt zelfstandig wonen wel, de ander heeft misschien een medebewoner nodig om zich aan op te trekken. Je moet aansluiten bij de persoon en wat deze graag wil.”

Wat is er nodig om jouw droom te realiseren?

“Als eerste moeten we de toegang tot de hulp verbeteren. Ik vind dat er één loket zou moeten komen waar mensen terecht kunnen die levenslang en levensbreed van ondersteuning, hulpmiddelen of wat dan ook afhankelijk zijn. Achter zo'n loket moeten dan mensen zitten met verschillende deskundigheden. Mensen die weten welke wetten van toepassing zijn. We moeten mensen niet meer vermoeien met de Wlz, Zvw, Participatiewet, UWV etc. De mensen achter het loket moeten samen met jou de hele puzzel leggen. En als de puzzel verandert, moet je kunnen terugkomen bij het loket. We mogen mensen niet meer van het kastje naar de muur sturen.”

“Voor sommige groepen pleit ik ook voor een levensloopbegeleider. De stichting ‘Vanuit autisme bekeken’, waar ik voorzitter van ben, doet bijvoorbeeld al een aantal jaren een pilot met levensloopbegeleiding. Daar doen honderd mensen aan mee en dat levert zulke prachtige dingen op. Er was een gezin dat bijna uit elkaar viel en dat bij een crisis van instelling naar instelling ging. Juist door de levensloopbegeleiding is de situatie nu weer stabiel. Het kind gaat weer naar school, de vader is weer aan het werk. Soms heb je wel drie of vier mensen in een gezin met autisme. Een solide begeleiding geeft rust en meer kwaliteit van leven.”

Om jouw droom waar te maken, moet de toegang dus anders. Kun je ook aangeven wat er anders zou moeten binnen zorgorganisaties?

“Wat je ziet bij budgethouders – als het eenmaal goed werkt – is dat zij zelf de afspraken maken. Doet de ene hulpverlener het niet goed, dan ga je op zoek naar een ander. Maar eigenlijk zou het zo moeten zijn, dat je geen pgb nodig hebt om zelf te kunnen sturen. Veelal is het in de reguliere zorg nog zo dat je blij mag zijn dat je ondanks de wachtlijsten nog een plekje krijgt. Laat staan dat je kunt aangeven wat je wilt. Mensen met een levenslange beperking komen vaak in een groep terecht met een vast protocol. En dan is het ook nog eens zo dat je veel verschillende hulpverleners ziet.”

“Het zou mooi zijn als ook de reguliere zorg gaat kijken vanuit mensen met een langdurige hulpvraag. Hoe zou jij het willen hebben? Wie wil jij dat die hulp verleent of hoe gaan wij dat samen doen? Helaas zijn de aanbieders nu nog niet zo georganiseerd. Stel, iemand wil elke dag om drie uur vissen in de vijver. Dan moet dat toch gewoon kunnen? Natuurlijk is er een risico dat iemand in het water valt, maar dan overleg je daarover met de familie. Laten we vooral niet kijken naar hoe we het altijd doen. Het afdekken van veiligheidsrisico's en het enkel en alleen werken volgens protocollen ontslaat ons te veel van zelfstandig nadenken over hoe het ook kan.”

“Daarom vind ik het ook zo belangrijk dat de zorgopleidingen uitgaan van dat nieuwe denken. Dan hoeft je straks niet meer op te boksen tegen alle ‘ingesleten’ beelden.”

Is zo'n droom van maatwerk wel financieel haalbaar?

“Ik hoor vaak dat ‘de bomen niet tot in de hemel groeien’. Maar juist door níét uit te gaan van de behoeften en mogelijkheden van de hulpvrager, wordt er geen passende hulp geboden. Zo kunnen escalaties aan de orde komen, waardoor zwaardere zorg nodig is, wat de zorg alleen maar duurder maakt.”

“Als jij niet gezien of gehoord wordt, als jij constant tegen problemen aanloopt of als jij niet de deur uit kunt, omdat er geen voorzieningen of mensen zijn, dan gaan er extra lichamelijke en psychische problemen spelen. Daardoor kom je uiteindelijk in veel zwaardere vormen van zorg terecht. Dat wordt naar mijn mening te weinig ingezien.”

Met ziel en zaligheid zet je je in om Nederland mee te krijgen in die nieuwe visie. In hoeverre lukt je dat?

“Bij een aantal beleidsmakers – van ministerie tot de Vereniging van Nederlandse gemeenten – is het kwartje inmiddels gevallen. Nu moet de nieuwe kijk tot in de haarvaten van alle organisaties doordringen. Dat gaat helaas langzaam. Ik ben al 60 en ik voel de tijd dringen. Wat zou het mooi zijn wanneer we met z'n allen meer handelen vanuit de blik van mensen met een beperking. Dat mensen zich stapje voor stapje kunnen ontwikkelen. En dat ze niet in de paniek, de agressie of de boosheid hoeven te schieten. Het is zo belangrijk om mensen met een levenslange beperking het geluksgevoel te geven. Daar maak ik me elke dag hard voor.”

De droom van Kitty de Laat

Juni 2022

“Een sterke samenleving toont zich door de aandacht voor de zwakste schakel”

Kitty de Laat, directeur-bestuurder bij SMO regio Helmond, toezichthouder bij Het Juridisch Loket en bestuurslid bij Valente

Wat drijft jou in je werk?

“Ooit heb ik de opleiding culturele en maatschappelijke vorming gedaan. Als ik terugkijk op mijn carrière tot nu toe, ben ik eigenlijk altijd binnen dat gebied werkzaam geweest: bij de arbeidsvoorziening, in het sociaal domein bij de gemeente, bij een welzijnsorganisatie en nu dan in de wereld van dak- en thuislozen. Iedere keer voeg ik een soort van bloemblaadjes toe aan mijn verhaal over hoe de zwakste schakel in de samenleving zich sterker kan maken, zodat het geheel ook sterker wordt.”

Wat is jouw droom als je kijkt naar de kwaliteit van wonen en leven voor kwetsbare doelgroepen?

“Laten we om te beginnen vooral stoppen met het denken en doen in doelgroepen. We hebben het gewoon over mensen. Bij SMO regio Helmond doen we dat ook. Binnen onze complexen wonen verschillende mensen met verschillende achtergronden bij elkaar. Bij ons vind je bijvoorbeeld vrouwen met kinderen in hetzelfde huis als mensen met een verslavingsproblematiek. Het loopt bij ons allemaal door elkaar – jongeren, mensen met een verstandelijke beperking – een minisamenleving.”

“Mijn droom is dat we niet alleen gemengd wonen binnen de muren van onze complexen, maar juist ook in de wijk. Je zou eigenlijk helemaal geen nieuwe woon-zorgcomplexen moeten willen. De samenleving zou één groot woon-zorgcomplex moeten zijn. Elk nieuw apart woon-zorgcomplex dat je bouwt, en elke dakloze die bij ons binnenkomt, is er één te veel in mijn beleving.”

Wat is er volgens jou voor nodig om die gemengde samenleving mogelijk te maken?

“Ik zie de afstand tussen enerzijds de mensen die bij ons wonen of via ons begeleid wonen, en anderzijds de rest van de samenleving nog steeds groter worden. Wil je mensen echt samenbrengen, dan is *de-stigmatisering* een enorm belangrijk thema om mee aan de slag te gaan.”

“Neem bijvoorbeeld een project in een buurt waar we studio’s voor dak- en thuislozen in een bestaand gebouw realiseren. Eén of twee buurtbewoners verzetten zich in allerlei toonaarden, maar als we ze uitnodigen om kennis te maken met hun burens, komen ze niet opdagen. Voor sommigen kan zo’n kennismaking mogelijk te confronterend zijn. Zij realiseren zich dan dat ze nu nog aan de goede kant van de lijn staan, maar dat het hetzelfde ook kan overkomen.”

“In zo’n buurtsituatie moet je heel veel doen – samen met de burens die het wél willen – om dat toch te laten werken. Zo hebben we van de mensen die er komen te wonen in de opvang en via beschermd wonen, portretten gemaakt. Daarmee krijgen de nieuwe bewoners een gezicht en worden daklozen weer gewoon mensen. Ook richten we het nieuwe gebouw zo in dat er ruimte is om met buurtbewoners samen te eten en kennis te maken.”

Welke succesfactoren zijn nog meer van belang om gemengde buurten mogelijk te maken?

“Voor de meest kwetsbare bewoners is *individuele begeleiding* zeker in het begin essentieel. Je moet rekenen op een jaar of drie begeleiding. Het mooie van ambulante begeleiders is dat ze meteen de ogen en oren kunnen vormen om in zo’n flat te zien wat er nog nodig is aan voorzieningen en begeleiding om een hechtere gemeenschap te creëren.”

“We zijn sowieso bezig om met woningcorporaties meer inhoud te geven aan sociaal beheer. Schoolvoorbeeld vind ik een project in Utrecht waar dak- en thuislozen, ouderen en gezinnen met elkaar in één flat wonen. De corporatie heeft daar een huisbeheerder aangesteld, die nu eigenlijk meer een sociaal werker is dan huismeester. Mensen moeten daar leren om op zo’n nieuwe manier samen te leven. Als samenleving zijn we dat helemaal verleerd: een beetje normaal samenleven.”

“Je ziet bij dat project in Utrecht overigens ook dat daklozen in zo’n nieuwe woonomgeving veel beter voor zichzelf zorgen en meer interesse hebben voor elkaar. Een prachtig resultaat.”

Bij zo’n groep als daklozen is het herstellervermogen groot. In hoeverre kunnen ook mensen met bijvoorbeeld een verstandelijke beperking mee in zo’n transitie van individueel naar samen wonen? Bij hen is dat vermogen om grote stappen vooruit te zetten, doorgaans kleiner.

“Ook voor hen is plek in die nieuwe gemengde woonomgeving. We werken vanuit de krachtwerkmethode: voor iedereen is er hoop op perspectief. Ook mensen met een verstandelijke beperking kunnen stapje voor stapje meer grip krijgen op hun leven. Als je maar heel erg naar het individu kijkt en daarbij op maat de ondersteuning organiseert.”

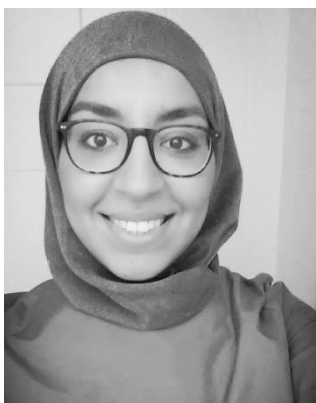
Kijkend naar de inclusievere samenleving, wat is dan de rol voor de overheid?

“Bij de beweging van barmhartigheid heb ik ooit deze uitspraak meegekregen: een sterke samenleving toont zich door de aandacht voor de zwakste schakel. Dat moet die samenleving zelf doen, niet de overheid of wie dan ook. Dat moeten we gewoon met z’n allen doen.”

“Voor mensen die op of onder het minimumniveau leven, zal dat niet makkelijk zijn. Die hebben het soms zo slecht dat ze het optimisme niet kunnen opbrengen en het gat naar de uitgang niet meer zien. Daarom ben ik een fel pleitbezorger voor het fors verhogen van het minimumloon, zodat mensen niet langer afhankelijk zijn van extra toelagen. Indirect draagt dat ook bij aan een succesvolle gemengde samenleving.”

De droom van Rabia El Morabet Belhaj

November 2022

“Mijn droom is dat iedereen in Nederland, ook mensen in een kwetsbare positie, zich onderdeel voelt van de samenleving. De inclusieve samenleving ten top!”

Rabia El Morabet Belhaj, plaatsvervangend manager van het WVS-programma ‘Een thuis voor iedereen’ en projectleider Wonen, Zorg en Welzijn

Wat drijft jou in je werk?

“Ik heb altijd al interesse gehad in sociaal-maatschappelijke vraagstukken. Dat heeft wellicht te maken met mijn achtergrond. Mijn grootouders zijn in de jaren '60 vanuit Marokko naar Nederland gekomen. Ze hebben keihard gewerkt om ervoor te zorgen dat hun nakomelingen een mooi leven stond te wachten. Van jongs af aan kregen wij thuis mee dat wij onze kansen hier goed moesten benutten. Dat hebben mijn broer, zusje en ik ook zeker gedaan.”

“Tegelijkertijd zag ik in de Haagse Schilderswijk waar we opgroeiden, dat veel leeftijdsgenoten niet die basis vanuit huis meekregen. Die valse start werkt door in hun leven. Velen zijn verkeerd terechtgekomen, omdat ze dat duwtje in de rug destijds niet hebben gekregen, maar ook later niet de juiste hulp en ondersteuning hebben gekregen die zij nodig hadden. Als ik de kwellingen en belemmeringen zie waar ze tegenaanlopen, dan pijnigt mij dat. Het maakt dat ik de volgende dag met nog meer power naar mijn werk ga, om mij in te zetten voor mensen in een kwetsbare positie.”

Je houdt je sinds 2019 specifiek bezig met de woon-zorgopgave voor kwetsbare groepen. Is dat ook vanuit een intrinsieke motivatie?

“Ik kom nog regelmatig in de Schilderswijk, omdat mijn ouders er wonen. Het viel me de laatste jaren op dat er steeds vaker individuen kwamen wonen met een zichtbare psychische kwetsbaarheid, die na een paar maanden weer uit huis werden geplaatst. Ze veroorzaakten erg veel overlast waardoor een gedeelte van de mensen in de wijk zich keerde tegen elk nieuw individu dat daarna kwam. En dat in een wijk die al de nodige uitdagingen en kwetsbaarheden kent. Voor mij groeide hierdoor het besef dat we in Nederland wel degelijk met een systeem werken dat de leefbaarheid in dit soort wijken nog meer onder druk zet.”

“Als je in zo'n wijk met een hoge concentratie sociale huurwoningen een kwetsbaar persoon plaatst zonder te voorzien in adequate zorg en ondersteuning, dan is zo'n project rondom zelfstandige bewoning gedoemd te mislukken. Zeker als je de wijk en de wijkbewoners daarin niet meeneemt. Omdat het zo dicht bij huis kwam, heb ik gezegd: ik wil mijn steentje bijdragen aan verbetering. En zo kwam ik terecht bij de directie maatschappelijke ondersteuning binnen WVS. Ik zit hier inmiddels helemaal op mijn plek.”

Wat is jouw droom voor de kwetsbare aandachtsgroepen in Nederland?

“Mijn droom is dat iedereen in Nederland, ook mensen in een kwetsbare positie, zich onderdeel voelen van de samenleving. De inclusieve samenleving ten top! We moeten het normaal gaan vinden dat ook mensen met een kwetsbaarheid midden in een wijk kunnen wonen. En we moeten af van het idee dat ‘lastige gevallen’ aan de rand van de samenleving moeten worden geplaatst en dat we er vooral geen last van moeten hebben.”

“Vanuit beleidsmatig oogpunt is mijn droom dat we op elk overheidsniveau werken vanuit de redenering – zeker waar het aandachtsgroepen betreft – dat zorg en wonen samengaan en dat dat min of meer een geïntegreerd uitgangspunt vormt. Ik zou willen dat we niet te verkokerd te werk gaan en in hokjes blijven denken. Als we bijvoorbeeld kijken naar middelen en indicatiestellingen, is alles primair gericht op het individu. We redeneren in de praktijk nog te veel vanuit de individuele begeleidingskosten. Op het moment dat partijen vanuit een collectief iets willen opzetten, lopen ze tegen bepaalde barrières aan, ook omdat het systeem niet optimaal is ingericht. Mijn streven is dat we daar meer de flexibiliteit en creativiteit in opzoeken.”

Hoe gaan we die beweging van individu naar geïntegreerd in Nederland in gang zetten?

“Het beleidsprogramma waar ik momenteel bij ben betrokken, ‘Een thuis voor iedereen’, is wat mij betreft een mooie eerste stap richting die beweging. Bij die beweging zijn ook alle medeoverheden betrokken. Vanuit het Rijk zorgen we voor de wettelijke verankering. Zo komt er een verplichting tot integrale woonzorgvisies, waarbij gemeentes nadrukkelijk ook zorginstellingen en woningcorporaties moeten betrekken – net als bij de prestatieafspraken. Verder gaan we werken met urgentiecategorieën waartoe ook kwetsbare groepen behoren. Dat maakt dat mensen in een kwetsbare positie, zoals een deel van de dakloze mensen en mensen die uit een intramurale instelling stromen, met voorrang een woonplek krijgen toegewezen. Daardoor kunnen zij eerder werken aan een zelfstandig bestaan, en hoeven ze niet onnodig lang in een opvanginstelling te verblijven.”

“Dat is een goede start, maar het moet vooral ook lokaal landen. Ik denk dat het vooral beter werkt als gemeenten – en dus wethouders, colleges en gemeenteraden – nog meer lef hebben, de grenzen opzoeken en kansen benutten. Er zijn reeds veel voorbeelden van gemeenten waar het sociaal en fysiek domein elkaar al goed weten te vinden. Ik denk wij vanuit het Rijk dit soort bewegingen kunnen stimuleren door die goede voorbeelden onder de aandacht te brengen en gemeenten daar nog verder in te ondersteunen. Maar primair zie ik het dus vooral op lokaal niveau gebeuren. Gemeenten kunnen het beste in kaart brengen welke aandachtsgroepen er zijn en wat de woon-zorgopgave van die groepen is. Ook op regionaal niveau moet er goed worden afgestemd. Waar liggen de kansen om verbindingen te leggen en uit te wisselen? De provincies krijgen daar een grotere coördinerende rol in.”

“Ik zie het echt als een én-én-én-samenwerking. En dat vind ik ook de kracht van het programma ‘Een thuis voor iedereen’. We hebben van meet af aan in een divers gremium geacteerd, op medewerkersniveau, maar ook op directieureniveau en op bestuurlijk niveau.”

Even inzoomend op wonen voor aandachtsgroepen: van oudsher kon je óf zelfstandig wonen óf intramuraal. Nu wordt de roep om tussenwoningvormen steeds groter. Hoe sta jij daar tegenover?

“Ik denk dat ze essentieel zijn, want niet iedereen leent zich voor intramurale zorg of ambulante zorg. Dus ik ben er een voorstander van. Tegelijkertijd vind ik ook dat dit soort initiatieven lokaal moeten worden gezien. Past het in de lokale opgave?”

“Ook van de gemengd-wonen-concepten ben ik groot voorstander. Het kan behulpzaam zijn om verschillende groepen bij elkaar te huisvesten. Je ziet nu ook bijvoorbeeld die beweging rondom de ontheemden uit Oekraïne. Ik vind het mooi dat daar de verbinding wordt gezocht met de huisvestingsopgave voor andere aandachtsgroepen.”

“Alleen weten we ook uit ervaring dat niet alle groepen zich in dezelfde mate voor de ‘magic mix’ lenen. Je moet voorkomen dat er een enorme concentratie van hulpbehoevenden komt te wonen, zonder dat voorzien wordt in die hulpvragen. Dan is de kans kleiner dat zo’n project zal slagen. De vraag is dus niet alleen: ‘wie plaatsen we in hetzelfde woonconcept?’, maar ook ‘wat organiseren we eromheen aan sociaal beheer en individuele begeleiding?’ en ‘hoe garanderen we dat die randvoorwaarden er zijn zolang dat nodig is?’.”

Tot slot: als we die integrale, gezamenlijk aanpak hebben geregeld, betekent dat dan dat iedereen onderdeel wordt van die inclusieve samenleving?

“Dat is uiteindelijk het doel, al maak ik mij wel zorgen over het aantal woonplekken dat beschikbaar is. Bepaalde ontwikkelingen zoals de asielinstream en de oorlog in Oekraïne leggen een nog grotere druk op de woningmarkt. Dat versterkt niet het gevoel van saamhorigheid in de samenleving. Er wordt gesproken van verdringing, over het al dan niet meer recht hebben op een woonplek ten opzichte van ‘nieuwkomers’ en ‘gelukszoekers’. Dat kan een belemmerende factor zijn voor het gevoel van inclusie. Ik vind dat heel jammer.”

“Ik vind dat we naar elkaar moeten blijven omkijken in een inclusieve samenleving. Als wij als professionals niet opkomen voor de aandachtsgroepen in de samenleving, wie doet het dan wel? Als ik kijk naar de collega’s die bijdragen aan het programma ‘Een thuis voor iedereen’, dan zie ik die motivatie niet alleen terug bij mijn interdepartementale collega’s, maar ook bij de collega’s van VNG, IPO, Platform 31 en RVO. Samen gaan we volop voor hetzelfde doel, namelijk om mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden verder te helpen in de samenleving.”

De droom van Nyncke Bouma

April 2023

“Niet over mensen praten, maar mét mensen praten en naar ze luisteren”

Nyncke Bouma, toezichthouder in de ouderenzorg, gehandicaptenzorg, maatschappelijke opvang en bij een corporatie

Sinds een aantal jaren leg je je helemaal toe op het toezichthouderschap. Dat doe je nu voor drie zorgorganisaties en één woningcorporatie. Hoe ben je naar die rol toegegroeid?

“Ik heb als verpleegkundige in alle sectoren gewerkt en ervaring in het buitenland opgedaan. Toen ik terug in Nederland in een ziekenhuis ging werken, begon ik er al vrij vroeg wat van te vinden. Waarom gaat alles zoals het gaat? Na een aantal opleidingen ben ik toen diverse leidinggevende functies gaan vervullen: van hoofdverpleegkundige tot coördinerend manager op de IC.”

“Vervolgens heb ik de overstap gemaakt naar de langdurige zorg. Ik ben in de sector blijven hangen, omdat juist daar de kwaliteit van leven zo belangrijk is. Neem bijvoorbeeld een RIBW. Je ziet dat kwetsbare mensen nog steeds aan de zijkant van de samenleving staan en niet gehoord of gezien worden. Maar mensen hebben altijd talenten. Het aanmoedigen van die talenten en het luisteren naar wensen maakt dat zij zich ontwikkelen en kwaliteit van leven ervaren.”

“Meedoen, participeren – daarvoor heb ik me in verschillende management- en bestuurlijke functies ingezet. Zo ben ik uiteindelijk in het toezichthoudende werk gerold. Inmiddels ben ik toezichthouder in onder meer de ouderenzorg, gehandicaptenzorg, maatschappelijke opvang en bij een corporatie. Wat mij opvalt is dat mensen die in bepaalde sectoren werken, weinig weten wat er elders gebeurt. En dat terwijl er tussen die sectoren veel overlap is. Als toezichthouder kan ik die dwarsverbanden goed leggen. Ik heb daar veel plezier in en mijn werkervaring komt daarbij goed van pas.”

Wat is jouw droom?

“Binnen de zorg-, welzijns- en corporatiesector moet er veel meer aandacht zijn voor de kwaliteit van zorg. Waar wordt een cliënt, bewoner of huurder nou echt beter van? Vraag het de mensen zelf! Ze hebben misschien een afstand of beperking, maar kunnen heel goed aangeven wat zij zelf belangrijk vinden. Dus laten we niet óver de mensen praten, maar laten we naar ze luisteren en met ze praten.”

“Neem bijvoorbeeld het thema decentralisatie in wonen. We bedenken met z'n allen dat iedereen in de wijk wil wonen en het liefst zo zelfstandig mogelijk. Maar is dat wel wat mensen willen? Een lid van een cliëntenraad zei ooit tegen me: ‘Ik wil helemaal niet alleen wonen, want dat staat voor mij voor eenzaamheid. En dan gaat het niet goed met mij.’ Kortom, ga het de mensen vragen.”

Als de oplossing ligt in het luisteren naar wat mensen echt willen, waarom gebeurt dat dan niet?

“Veel zorgorganisaties worden nog gehinderd door de systemen en het geld. Een dossier is pas op orde als er twintig vinkjes zijn gezet, waarvan er misschien tien niet eens van toepassing zijn op de persoon om wie het gaat. Natuurlijk, het is lastig als de inspectie, accountant of financier op bezoek komt en constateert dat er dingen anders gaan dan wat er bijvoorbeeld per ZZP geleverd moet worden. Mijn idee is dan: laat deze partijen meelopen, -luisteren en -kijken naar hoe het anders kan. En leg uit waarom je een oudere bijvoorbeeld wel een zachtgekookt ei gunt.” “Laatst las ik dat ze in Den Haag beleid bedenken over hoe ze het geluk terugbrengen in de zorg. Dan denk ik: doe normaal! Zorgprofessionals willen juist in die sector werken, omdat zij de ambitie hebben om goede dingen mogelijk te maken. Maar ze raken die ambitie mogelijk kwijt als ze in de systemen verstrikt raken.”

Zie jij in je toezichthouderspraktijk ook hoe het anders kan?

“Er is een kleinere zorgorganisatie, waar ik zo verschrikkelijk gelukkig van word. De bestuurders zitten dicht op de uitvoering. Toegegeven, dat maakt het soms moeilijk om toezicht te houden, maar er wordt zo liefdevol met de mensen omgegaan. Regelmatig durven ze – in overleg met de familie – van de regels af te wijken. Hun gedachte: als iemand daar nou beter van wordt, dan doe je dat toch? Natuurlijk, als je ouderen naar buiten laat gaan, is er een risico dat ze uitglijden, maar dan genieten ze wel van het geluk van buiten.”

“Bij die club gebeuren er goede en mooie dingen. Uiteraard kunnen ze dat makkelijker doen door hun kleinschaligheid, maar het is ook bij grotere organisaties mogelijk. Als je het maar kleinschaliger organiseert, als je je maar richt op die aspecten van de kwaliteit van leven die mensen zelf niet kunnen organiseren, en als je maar denkt in het waarmaken van mogelijkheden.”

Wat is er op bestuurlijk en toezichthoudend niveau nodig om je droom te laten slagen?

“Wat mij betreft begint het allemaal met het bestuurlijke lef om het anders te doen. Om collega's in de uitvoering de ruimte te bieden om zelf oplossingen te bedenken die beter passen bij de mensen voor wie ze zorgen. Medewerkers moeten niet continu op hun vingers getikt worden, maar juist aangemoedigd worden. En gaat het mis, dan moet iemand het vertrouwen hebben om zonder grote gevolgen te kunnen zeggen dat er iets fout is gegaan.”

“De Raad van Toezicht moet op zijn beurt een echte partner voor de bestuurder zijn. In de ‘old school’ toezichtrol wordt er vooral gekeken of het huis en de financiën op orde zijn. Vaak komt de raad dan alleen maar aan het eind langs om alles goed of af te keuren. Maar ik vind dat je als toezichthouder lef moet hebben om continu mee te denken en je ervaring in te zetten. Weliswaar heb je je rollen te kennen en moet je rolbewust zijn, maar je hebt ook een maatschappelijke opdracht samen.”

“Bij een zorgorganisatie hebben we nu – naast de reguliere bijeenkomsten – regelmatig een informeel gesprek met het bestuur zonder dat er notulen worden gemaakt. Die bestuurder voelt zich zo gehoord en veilig dat er nu zaken worden besproken die eerder niet werden gedeeld. Dan kun je echt wat voor elkaar betekenen.”

Krijg je binnen de raden de handen op elkaar voor jouw ideeën voor bestuur en toezicht?

“Velen zien mij gelukkig als een vakvrouw die ergens voor staat. Sommigen hebben zo hun vragen bij – wat ze noemen – mijn softe aanpak, mijn focus op verbinding. Maar mij gaat het erom dat je iemands talenten helpt ontwikkelen, dat je de kracht van mensen en organisaties laat functioneren. Met die aanpak lukt dat.”

“En wat die softe kant betreft: ik vind het juist heel belangrijk om je persoonlijke zelf mee te nemen. Wil je elkaar ontmoeten in samenwerking en begeleiding, dan is het van waarde om van elkaar te weten vanuit welke referentiekader je dingen doet en daarvoor open blijft staan. Op zo'n manier kunnen we elkaar nog beter verstaan en nog steviger samenwerken aan een betere kwaliteit van zorg.”

De droom van Ruben de Ruiter

Oktober 2023

**“Ik zou willen dat er voor iedereen individuele begeleiding is die het leven zo leuk en zo goed mogelijk maakt.
En dat is voor iedereen anders!”**

Ruben de Ruiter, zoon van Bea en Guido de Ruiter

“Ik ben Ruben de Ruiter, geboren in oktober 1993 in Colombia. Ik ben geadopteerd door Bea en Guido de Ruiter, mijn adoptieouders. Toen ik twintig maanden oud was, kwam ik naar Nederland. Sinds mijn dertiende woon ik op begeleid-wonen-locaties voor mensen met een verstandelijke beperking, bij verschillende instellingen. Ik heb een goed contact met mijn ouders: we zien elkaar iedere week.”

“Ik heb een aantal beperkingen waardoor ik ondersteuning bij mijn leven nodig heb. Maar ik kan ook veel zelf en leer dat ook steeds beter. Ik kan goed met het openbaar vervoer reizen en werk vier dagen per week bij een kringloopwinkel in Vlaardingen. Ik woon in Hoogvliet en heb daar een studio binnen een woongroep.”

Anders wonen

“Wat ik zou veranderen als ik het voor het zeggen had? Ik zou het wonen in groepen afschaffen. Moet je je voorstellen dat je in een groep woont met mensen die je zelf niet hebt uitgekozen. Je moet je leven met hen delen, met elkaar eten en activiteiten doen. Daarnaast moet je ook nog eens de woonkamer, keuken en soms je badkamer delen. Dat terwijl wij – ik en de andere bewoners – beperkingen hebben en al onze energie nodig hebben om onszelf staande te houden.”

“Mijn idee: iedereen een eigen huis met een eigen voordeur. Voor sommige mensen een huis in de wijk met ambulante ondersteuning. Voor anderen een huis naast woningen met andere mensen die ondersteuning krijgen, bijvoorbeeld in een hofje of op een galerij. Daarbij hoort dan ook een inloophuis waar je, als je dat wilt, samen kunt eten en met elkaar leuke activiteiten kunt doen. Zo heb je je eigen huisje met alle faciliteiten en kun je gebruikmaken van een gezamenlijke voorziening.”

Andere aanpak in zorg en ondersteuning

“Ook de zorg en ondersteuning kan anders. In een groep is de begeleiding vooral gericht op de groep in plaats van op iedereen afzonderlijk. Dit terwijl iedereen anders in elkaar zit en andere mogelijkheden heeft. Daarom zou ik willen dat iedereen begeleiding op maat krijgt, die past bij de eigen wensen en mogelijkheden.”

“Die begeleiding moet goed aansluiten op het individu om het leven zo leuk mogelijk te maken. Want wanneer je begeleiding nodig hebt, is dat al vervelend genoeg. Als je dan niet krijgt waar je als individu echt behoefte aan hebt, bereik je veel minder in het leven dan je zou kunnen.”

Andere insteek voor activiteiten

“En dan zijn er nog de activiteiten. Die zijn nu allemaal gericht op de groep waar je woont, terwijl iedereen heel andere wensen heeft. Ik zou willen dat er een keus is of je wilt meedoen of niet. Zet de activiteiten op een prikbord en laat mensen zich dan inschrijven.”

“Door in een bepaalde buurt activiteiten voor een grote groep mensen aan te bieden, kan er een veel breder aanbod zijn, gericht op verschillende mensen met verschillende ondersteuning. Zo stimuleer je leuke contacten met andere mensen en dat is waaraan velen behoefte hebben. Mensen met een beperking zijn vaak eenzaam. De activiteiten kunnen niet alleen georganiseerd worden door begeleiders en vrijwilligers, maar ook door bewoners. Zo doe je zelf veel meer mee en ben je veel meer betrokken.”

Anders geld verdelen

“Alle bewoners hebben een indicatie waaraan een budget hangt, maar niemand binnen de groepswoning kan beslissen over hoe we het geld verdelen – de begeleiding niet en de bewoners niet. En dat terwijl je allemaal wel bepaalde wensen hebt. Wanneer je meer zelfstandig woont, is dat wel zo: de een vindt sporten belangrijk, de ander gaat graag naar de bioscoop.”

“Wat iedereen ook heel belangrijk vindt, is lekker en goed eten. Dat is het hoogtepunt van de dag. Ik zou willen dat er wat meer geld is voor het eten. Daarnaast zou ik willen dat bewoners mogen meebeslissen over een stuk van het geld. Waar geven we iets aan uit?”

Voor iedereen anders

“Kortom, ik zou willen dat er voor iedereen individuele begeleiding is. Begeleiding die erop gericht is om het leven zo leuk en zo goed mogelijk maken. En dat is voor iedereen anders!”

Colofon

Samenstelling

Deze bundel is samengesteld door Guido de Ruiter
Capelle aan den IJssel, oktober 2023

Geïnterviewden

- [Netty van Triest](#), kennisprogrammameider Een thuis voor iedereen bij Platform31, [interview juni 2020](#)
- [Liesbeth Groeneveld](#), bestuurder van Woonkracht10 en toezichthouder bij drie organisaties in het maatschappelijk middenveld, [interview oktober 2020](#)
- [Marja van Leeuwen](#), directeur-bestuurder bij RIBW Fonteynenburg, [interview maart 2021](#)
- [Louis Aussen](#), directeur van Marge architecten, [interview juni 2021](#)
- [Melanie Schmit](#), voorzitter en projectleider van het platform Housing First Nederland en programmamanager Housing First LIMOR, [interview november 2021](#)
- [Aline Molenaar](#), oprichter en directeur van Per Saldo, [interview maart 2022](#)
- [Kitty de Laat](#), directeur-bestuurder bij SMO regio Helmond, toezichthouder bij Het Juridisch Loket en bestuurslid bij Valente, [interview juni 2022](#)
- [Rabia El Morabet Belhaj](#), plaatsvervangend manager van het WVS-programma 'Een thuis voor iedereen' en projectleider Wonen, Zorg en Welzijn, [interview november 2022](#)
- [Nyncke Bouma](#), toezichthouder in de ouderenzorg, gehandicaptenzorg, maatschappelijke opvang en bij een corporatie, [interview april 2023](#)
- Ruben de Ruiter, [interview oktober 2023](#)

Afnemen interviews en teksten

- Guido de Ruiter in samenwerking met [Marcel Butterhoff](#), copywriter en tekstschrijver

© Copyright Guido de Ruiter 2023

Gebruik van foto's en teksten is alleen toegestaan na toestemming van zowel Guido de Ruiter als de geïnterviewden.